

Aan het bestuur van de gemeenschappelijke
regeling BEL Combinatie
T.a.v. de heer R. van Eijck, directeur
Postbus 71
3755 ZH EEMNES

Laan Corpus den Hoorn 200
9728 JS Groningen
Postbus 8006
9702 KA Groningen
Tel. 088-500 95 00
E-mail info@eshuis.com

Behandeld door: Erik Vriesen
Ons kenmerk: 2023.088
Datum: 20 maart 2023

Betreft: Managementletter interimcontrole 2022

Geacht bestuur,

Eshuis Registeraccountants heeft van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling BEL Combinatie (verder BEL Combinatie) de opdracht gekregen om de jaarrekening 2022 te controleren. De interimcontrole is een onderdeel van deze opdracht. De gemeenschappelijke regeling voert namens de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren alle bedrijfsvoeringstaken uit, vanuit één gezamenlijke werkorganisatie.

De opdracht voor de controle is namens het bestuur aan ons bevestigd door middel van een opdrachtbevestiging met daarin een aantal formele aspecten in relatie tot onze opdracht en de communicatie daarover. Tijdens de interim-controle besteden wij primair aandacht aan de interne beheersing binnen de voor de accountantscontrole relevante processen. In deze managementletter brengen wij u verslag uit over de uitgevoerde werkzaamheden. Deze managementletter is vanwege de aard van de uitvoering binnen de BEL zowel bestemd voor het bestuur van de BEL als voor de drie colleges.

Wij duiden de onderwerpen en processen die we in onze werkzaamheden hebben betrokken en geven daarbij onze bevindingen en adviezen. Een concept van deze managementletter is met de organisatie besproken op 21 december 2022 en op 23 januari 2023 met de directie van de BEL Combinatie en op 20 maart met de portefeuillehouders.

De indeling van deze managementletter is als volgt:

1. Samenvatting interimcontrole 2022
2. Het controleproces 2022
3. Actuele ontwikkelingen
4. Procesbevindingen
5. Voorbereiding jaarrekeningcontrole
6. Afsluiting

Wij bedanken de organisatie voor de medewerking die we bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben gekregen en we hopen dat de managementletter u ondersteunt bij het realiseren van verbeteringen in uw bedrijfsvoering.

1. Samenvatting interimcontrole 2022

Onderwerp	Bevindingen
Inrichting van de interne beheersing	Wij constateren dat de interne beheersing bij de BEL combinatie en de gemeenten bij diverse processen nog niet voldoende is. Op procesniveau worden bij een aantal processen wel stappen gezet. Het is belangrijk om eerst de basis op orde te brengen alvorens de beheersing op proces overstijgend niveau aan te scherpen. Wel dient u in acht te nemen dat u geen vertraging oploopt bij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.
Belastingopbrengsten	Net als vorig jaar is de interne beheersing van het proces omtrent de belastingopbrengsten niet toereikend. Er moeten derhalve aanvullende analyses worden uitgevoerd om voldoende controlezekerheid over de volledigheid van de belastingopbrengsten te verkrijgen. Voorgaande jaren was er bij u onvoldoende capaciteit aanwezig om dit uit te voeren. Het proces omtrent belastingen is vanaf januari 2023 uitbesteed, maar wij vragen u tijdig capaciteit beschikbaar te stellen om de volledigheid van de belastingopbrengsten over boekjaar 2022 te waarborgen.
Prestatielevering	Voorgaande jaren hebben we geadviseerd om beleid omtrent het vaststellen van de prestatielevering op te stellen en de werkprocessen daarop aan te passen. Wij hebben geconstateerd dat u inmiddels het beleid heeft opgesteld, echter dit moet nog formeel worden vastgesteld. Wij adviseren u om dit op korte termijn te doen en tevens het beleid te implementeren in de werkprocessen, zodat wij bij onze steekproeven ook kunnen toetsen of het beleid juist is doorvertaald in het proces.
Inkopen en aanbestedingen	De organisatie heeft onvoldoende preventieve maatregelen ingeregeld, zoals het gebruik van een inkoopstartformulier of een deugdelijk contractenregister met een signalerende functie wanneer er opnieuw moeten worden aanbesteed, of verlengd moeten worden, dan wel een opdracht tijdig moet worden stopgezet. Op basis van de tussentijdse spendanalyse in 2022 zijn een aantal onrechtmatigheden geconstateerd voor de BEL Combinatie als ook de BEL gemeenten. Hieruit volgen tekortkomingen die, tezamen met het IBOR-dossier, ervoor zorgen dat er serieuze risico's bestaan ten aanzien van het goedkeurend oordeel met betrekking tot het aspect rechtmatigheid van alle vier organisaties.
IT-omgeving & informatie beveiliging	Als gevolg van het vrijwel volledig uitbesteden van IT-beheer blijft leveranciersmanagement een belangrijk onderwerp. Het zichtbaar en toetsbaar maken daarvan, bijvoorbeeld door middel van inhoudelijke bespreking van rapportages op directie- en bestuursniveau, blijft een aandachtspunt. Wij hebben begrepen dat dit onderwerp onder uw aandacht is. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat de BEL gemeenten niet voldoen aan de AVG wetgeving. Er is bijvoorbeeld wel een privacy beleid, verwerkingenregister, incidentenregister voor de BEL Combinatie, maar deze ontbreekt voor de BEL gemeenten. Wij adviseren u een inventarisatie op te stellen met concrete actiepunten omtrent de implementatie van de AVG richtlijnen.

2. Het controleproces 2022

Het reguliere proces van de accountantscontrole is door de jaren heen niet fundamenteel gewijzigd. Zoals u van ons gewend bent, kent de controle twee hoofdfasen, namelijk de interimcontrole en de eindejaarscontrole, naast diverse vormen van afstemming en overleg rondom deze beide hoofdfasen. Op die wijze organiseren we samen een effectief en efficiënt controleproces wat ons met elkaar in staat stelt om de verschillende deadlines in uw P&C-cyclus te halen.

De interimcontrole is een voorbereiding op de jaarrekeningcontrole waarin de accountant zich een beeld vormt van de interne beheersing binnen de belangrijkste, voor de jaarrekening relevante, administratieve processen. Daarbij proberen we zoveel mogelijk al inzicht te krijgen in eventuele risico's en andere factoren die effect zouden kunnen hebben op de strekking van de controleverklaring.

Diverse keren hebben wij melding gemaakt van de voorgenomen wijziging in wetgeving die ervoor moet zorgen dat de gemeenten en de gemeenschappelijke regeling zelf een rechtmatigheidsverantwoording gaan opnemen in de jaarrekening. Vervolgens wordt het accountantsoordeel beperkt tot een getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening, waarbij dan uw rechtmatigheidsverantwoording onderdeel is van de jaarrekening en dus valt onder ons getrouwheidsoordeel.

Het betreffende wetsvoorstel is inmiddels aangenomen in de Tweede en Eerste Kamer. De verwachte ingangsdatum is het boekjaar 2023, zodat wij ook bij de jaarrekening 2022 nog zowel een oordeel inzake de getrouwheid als een oordeel inzake de rechtmatigheid zullen afgeven.

De BEL Combinatie heeft extra formatie aangetrokken om invulling te kunnen geven aan deze ontwikkeling.

We hebben tijdens de interimcontrole onder meer de volgende processen en onderwerpen behandeld:

- Personeel en salarissen
- Factuurbehandeling en prestatielevering
- Inkopen en aanbesteden
- Subsidieverstrekking en prestatielevering
- Volledigheid van de opbrengstenverantwoording
- Memoriaalboekingen
- IT-omgeving en informatiebeveiliging

Het controleproces over het jaar 2021 is moeizaam verlopen. Wij hebben in de zomer- en herfstperiode diverse gesprekken gevoerd binnen uw organisatie om afspraken te maken over hoe we het controleproces kunnen verbeteren. We hebben voorafgaand aan de interimcontrole duidelijke afspraken gemaakt over welke documentatie beschikbaar moet zijn voor de start van de interimcontrole. Vanuit onze kant kunnen we aangeven dat de interimcontrole soepel is verlopen. Vragen zijn adequaat beantwoord en opgevraagde documentatie is vlot aangeleverd. Wij hopen dat we deze trend kunnen vasthouden tot en met de afwikkeling van de jaarrekeningcontrole. Een deel van de vragen en processen, zoals met u besproken, zijn gezien het belang of omvang doorgeschoven naar januari 2023. Het betreft de controle op de prestatielevering, fiscaliteit, subsidieverstrekking, omgevingsvergunningen, betalingen en de grond aan- en verkopen.

Op uw verzoek zullen wij in de accountantsverslagen per gemeente een dashboard opnemen waarin de huidige stand van de interne beheersing wordt geduid. Deze wilt u als een vorm van nulmeting gaan hanteren.

3. Actuele ontwikkelingen

3.1 De BEL Combinatie is in ontwikkeling

De afgelopen jaren hebben wij meermaals moeten constateren dat de BEL Combinatie de nodige moeite heeft om de al maar oplopende eisen die aan moderne overheidsbedrijfsvoering worden gesteld, bij te benen. IT, dataveiligheid, corona, personeelsverloop, inzet van externen en budgetdruk zijn allemaal factoren die niet helpen om een robuuste organisatie neer te zetten. In het voorjaar van 2022 hebben de gemeenten besloten extra geld uit te trekken voor de versterking van BEL Combinatie. De afgelopen maanden is gewerkt aan een analyse zodat deze extra middelen gericht ingezet kunnen worden om de belangrijkste knelpunten op te lossen.

Tegelijkertijd is een deel van de druk binnen de BEL inherent aan het samenwerkingsmodel en dan helpt het als de organisatie duidelijke grenzen stelt aan de mogelijkheden, maar ook dat gemeente vragen aan de organisatie concreet en zoveel mogelijk uniform formuleert. Maatwerk is in een organisatie onder druk een extra belasting.

Vorig jaar hebben we uitgebreid aandacht gevraagd aan de betrouwbaarheid van de basisinformatie. Vooral, maar niet uitsluitend, is de informatiekwaliteit binnen Heffen en Waarderen al jaren problematisch. Dat is ook de reden dat met ingang van 2023 deze taak is uitbesteed. Een dergelijke keuze om deze taak buiten de deur te zetten helpt ook in de focus van de organisatie. Belangrijk thema bij u is het beheren en beheersen van de informatiestromen rondom dergelijke uitbestede taken. Wij zien dat dan ook als een belangrijk organisatiebreed aandachtspunt in de komende periode.

3.2 Effecten inflatie en energiecrisis op verbonden en gesubsidieerde partijen

Nederland kampt met een historisch hoge inflatie. De effecten van deze inflatie bezorgen alle gemeenten behoorlijk wat financiële risico's. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de oplopende rente, waardoor geld lenen duurder wordt. Tegelijkertijd zorgt de hoge inflatie ervoor dat investeringen meer kosten. Als de BEL Combinatie en gemeenten deze risico's (die ook spelen bij verbonden- en gesubsidieerde partijen) niet goed in beeld hebben, kunnen er onaangename verrassingen ontstaan.

Naast de gemeenten hebben de inwoners last van deze inflatie en dat wordt het meest zichtbaar in de energierekening. De energierekening is dit jaar voor veel mensen sterk gestegen en zal - in afwachting van het aangekondigde prijsplafond - hoog blijven. Veel inwoners maken zich zorgen of zij hun rekeningen wel kunnen blijven betalen en een toename van het beroep op schuldhulpverlening en bijstand wordt langzamerhand zichtbaar. Het Rijk wil de negatieve effecten van de hoge inflatie zoveel mogelijk dempen en trekt daar vele miljarden voor uit. Een deel ervan wordt via de gemeenten uitbetaald middels de energietoelage. De lasten daarvan over 2022 zullen separaat met het Rijk worden afgerekend.

3.3 Inrichting administratie en bewaking kosten opvang Oekraïners

Sinds de inval van Rusland in Oekraïne op 24 februari 2022 is een grote vluchtelingenstroom op gang gekomen, waardoor de gemeenten voor een opgave kwamen te staan voldoende opvangplekken te creëren. Maatwerk, noodopvang en private opvang waren allemaal nodig om de crisis het hoofd te bieden. In korte tijd werd de noodopvang geregeld en werd het leefgeld geïntroduceerd. Binnen de BEL Combinatie zijn er duidelijke afspraken gemaakt over de registratie van de gerealiseerde opvangplekken. De BEL gemeenten ontvangen per gerealiseerde opvangdag een vast bedrag om de kosten te dekken. Dit bedrag was eerst € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek, maar is inmiddels naar beneden bijgesteld en bedraagt nu € 83. Daarbij bestaat wel de mogelijkheid om eventuele hogere kosten te declareren bij het Rijk. Door de BEL gemeenten zijn sinds de komst van de vluchtelingen verschillende opvanglocaties gerealiseerd, daarbij hebben ook verschuivingen plaatsgevonden tussen de gemeenten. De verantwoording van de kosten en gerealiseerde opvangplekken zal aan het Rijk echter per gemeente via de SiSa-bijlage moeten plaatsvinden. Het is daarom van belang om per gemeente inzichtelijk te maken hoeveel opvangplekken zijn gerealiseerd en welke kosten worden toegerekend.

In het kader van de voorbereiding op de jaarrekeningcontrole is het belangrijk dat de gemeenten hier snel duidelijkheid over geven.

3.4 Invoering Wet Open overheid

De wet open overheid (Woo) is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo wordt in verschillende fasen ingevoerd omdat de het Rijk de diverse uitvoeringsvoorschriften nog in bewerking heeft en voor de implementatie tijd nodig is. Onder de Woo wordt het uitgangspunt dat informatie door inwoners en andere belanghebbenden kan worden opgevraagd vervangen door het principe dat bestuursorganen, dus ook uw gemeenten en gemeenschappelijke regeling, actief informatie moet publiceren tenzij zwaarwegende belangen zich daar tegen verzetten.

Dat betekent dat notulen, verslagen, rapporten en andere documenten eenvoudig toegankelijk gepubliceerd moeten worden bijvoorbeeld op uw website. Vanzelfsprekend mag u daarbij een afweging maken dat vanwege privacy aspecten of andere belangen informatie vertrouwelijk moet blijven. Daarbij geldt het uitgangspunt dat ook dan openbaarmaking zoveel mogelijk plaatsvindt en dat de betreffende informatie ten dele toch openbaar wordt. De Woo zal naar verwachting effecten hebben op de wijze waarop vergaderingen en besluiten worden geregistreerd, geagendeerd en genotuleerd.

In de praktijk is het daarbij nodig dat er een duidelijk kader is waarbinnen u deze afwegingen maakt, zodat deze afwegingen voor derden ook toetsbaar worden. Een dergelijk kader is er bij u momenteel nog niet. Daarnaast bent u vanaf 2022 verplicht om een openbaarheidsparagraaf op te nemen in uw jaarverslagen waarin u beschrijft op welke wijze u omgaat met de Woo. Wij constateren dat binnen de organisatie al wel wordt gewerkt aan diverse procedures, maar dat nog geen duidelijk beeld bestaat bij de wijze waarop gerapporteerd kan worden en hoe een proces om de daarvoor benodigde informatie uit de organisatie op te halen kan worden ingericht. Nog niet bij iedereen in de organisatie zijn de effecten van de Woo voldoende bekend en de implementatie gaat zowel in doorlooptijd als capaciteit nog het nodige vragen. Wij adviseren u voor de korte termijn deze ontwikkelingen te monitoren zodat u komend voorjaar op tijd aan de rapportageverplichting kunt voldoen.

3.5 Omgevingswet

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen, zodat het straks eenvoudiger is om bouwprojecten te starten. De Crisis- en herstelwet (Chw) maakt dit nu al mogelijk, bijvoorbeeld door bestaande regels aan te passen. De Omgevingswet gaat na nieuw uitstel nu naar verwachting in op 1 januari 2024, hoewel de VNG namens de gemeenten recent op verder uitstel heeft aangedrongen. Op basis van diverse berichten alsmede besprekingen met andere decentrale overheden merken wij dat de invoering van deze wet en met name de beheersing van de onderliggende (IT) processen tot uitdagingen leidt, bijvoorbeeld in relatie tot personele inzet en kennismanagement. Wij vragen uw aandacht voor het nauwgezet volgen van de landelijke ontwikkelingen en te trachten hier op voor te sorteren door uw bedrijfsvoering op passende wijze aan te passen aan de vereiste taken.

3.6 Perspectief 2026

Tot en met 2025 krijgen gemeenten en provincies meer geld van het Rijk voor de uitvoering van hun taken. Dit jaar krijgen gemeenten € 32,6 miljard en dat loopt op naar € 37,2 miljard euro in 2025. In 2026 moeten gemeenten weer miljarden inleveren, al is het "ravijn", de teruggang in het financieel perspectief van gemeenten vanaf 2026, iets minder diep geworden. Voor gemeenten is in de meicirculaire en septembercirculaire ook duidelijk geworden hoe de nieuwe verdeling van het gemeentefonds uitpakt, zoals dat vanaf 2023 gaat gelden. De minister heeft gekozen voor een geleidelijke invoering van de nieuwe herverdeling van het gemeentefonds, zodat gemeenten daar langzaam aan kunnen wennen. Voor gemeenten die er nu al financieel slecht voor staan en veel inwoners hebben met een zwakke sociaaleconomische positie worden de nadelige financiële effecten extra verzacht. Dat geldt ook voor sterk vergrijzende gemeenten.

Gemeenten zijn via de VNG nog met het Rijk in gesprek om het “ravijn” nog verder te dempen. Zo volgt uit de septembercircularis dat er in 2026 door het Rijk eenmalig € 1 miljard beschikbaar wordt gesteld. Hoe deze ontwikkelingen uiteindelijk uitpakken voor alle gemeenten, en dus ook voor u, is nog onzeker.

4 Procesbevindingen

4.1 Opvolging adviezen en aanbevelingen eerdere jaren

In de managementletter en het accountantsverslag over 2021 is een aantal adviezen, aanbevelingen en opmerkingen opgenomen. Wij hebben kennis genomen van uw follow-up bij deze aanbevelingen. Wij constateren dat breed in de organisatie het besef is ingedaald dat de kwaliteit van processen en de control erop omhoog moet. Dat is ook de achterliggende gedachte van de rechtmatigheidsverantwoording die vanaf 2023 van kracht wordt. De BEL Combinatie begint aan dit proces vanuit een achterstandspositie. Dat is door de gemeenten ook onderkend en mede om deze achterstand in te lopen is extra budget ter beschikking gesteld. De interimcontrole 2022 laat zien dat op control-gebied u de eerste stappen hebt gezet op het pad naar de rechtmatigheidsverantwoording. Op de langere termijn moet ook de basiskwaliteit in de lijnorganisatie omhoog en is meer eigenaarschap nodig als het gaat om het borgen van processen en transparant verantwoorden daarover. In het licht hiervan is het niet verrassend dat niet alle aanbevelingen van vorig jaar al zijn opgevolgd. Hieronder is per proces aangegeven wat we verwachten aan te treffen, wat we hebben aangetroffen en welke adviezen we daarbij hebben.

4.2 Personeel en salarissen

De verwachting ten aanzien van het proces rondom salarissen is dat er in de organisatie geborgd is dat uitsluitend geautoriseerde mutaties in de personeels- en salarisadministratie worden doorgevoerd en dat het vier-ogen principe van toepassing is op de verwerking van de mutaties en de daarbij behorende salarisbetaling. Ook stellen we vast dat een bruto-netto controle wordt uitgevoerd om de juistheid van de werking van het salarispakket vast te stellen en de juistheid van de afdrachten. Daarnaast stellen we vast dat de personeelsdossiers voldoen aan de vereisten voor wat betreft de inhoud ervan.

Wij hebben het proces ten aanzien van personeel en salarissen opnieuw in kaart gebracht en hierbij vastgesteld dat er sprake is van procesmatige functiescheiding bij het doorvoeren van mutaties in de personeels- en salarisadministratie. Functiescheiding wordt niet systeemtechnisch afgedwongen. Periodiek worden de mutaties gecontroleerd aan de hand van mutatieverslagen. Wij adviseren u deze controle zichtbaar vast te leggen om te waarborgen dat deze controle adequaat wordt uitgevoerd en reproduceerbaar is.

Wij hebben werkzaamheden verricht op de doorgevoerde mutaties in het eerste half jaar van 2022. Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de mutaties juist en tijdig zijn doorgevoerd. Hierbij is in alle gevallen de documentatie zoals een VOG, loonheffingsklaring en de identificatie aanwezig. Echter, er is geconstateerd dat niet in alle gevallen de ambtseed reeds is afgelegd. U heeft aangegeven dat ook in 2022 enkele bijeenkomsten geen doorgang hebben kunnen vinden. Wij adviseren u op korte termijn een bijeenkomst te organiseren voor het afleggen van de ambtseed/beloofte. Immers, de ambtseed dient op grond van regelgeving zo spoedig mogelijk na indiensttreding te worden afgelegd. U heeft aangegeven dat na afronding van de interimcontrole de ambtseden alsnog zijn afgelegd.

4.3 Factuurbehandeling en prestatielevering

In het inkoopproces is functiescheiding tussen bestelling, ontvangst en betaling een basisvoorwaarde voor een juiste en rechtmatige verwerking van facturen. Een adequate factuurcontrole voorkomt het betalen van niet-geautoriseerde inkopen. Ook verwachten we dat wordt voldaan aan de vereisten voor het vaststellen van de prestatielevering, zodat er geen facturen worden betaald waar geen prestatielevering tegenover staat.

Wij hebben geconstateerd dat er functiescheiding is georganiseerd in het proces omtrent de factuurafhandeling. U heeft ingeregeld dat facturen volgens voorgeschreven, in de systemen ingeregelde routes, door de verantwoordelijke functionarissen worden goedgekeurd. Deze routes zijn gebaseerd op de vastgestelde budgethoudersregeling uit 2017. Wij adviseren u de budgethoudersregeling te herijken aangezien er verwijzingen in staan naar onder andere de mandaatregeling 2017, terwijl de mandaatregeling in 2022 is herijkt en vastgesteld.

Vorig jaar hebben wij gerapporteerd over de vaststelling van de prestatielevering en daarin hebben wij verwezen naar de notitie vanuit de decentrale overheden (Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden) waarin handreikingen zijn geboden die in de praktijk worden gezien als minimale vereisten. Het komt erop neer dat alleen een 'vinkje' ter accordering van een factuur onvoldoende is en dat intern de betekenis van een autorisatie nader kan worden uitgewerkt. U heeft beleid inzake prestatielevering opgesteld, echter dit is nog niet formeel vastgesteld en dus ook nog niet geïmplementeerd in de werkprocessen. Wij adviseren u om dit beleid vast te stellen en vervolgens te implementeren. Over de deelwaarnemingen inzake de prestatielevering bij de steekproef op de inkoopfacturen kunnen wij nog geen oordeel vormen vanwege de ontbrekende vastlegging inzake de toets op de prestatielevering. In januari 2023 zullen wij kennis nemen van de oplevering van deze documentatie.

In het betalingsproces verwachten wij dat er sprake is van een afgedwongen functiescheiding, waarbij de autorisatie van facturen en betalingen gescheiden is en de autorisatie door een tweede persoon verplicht is in de betaalomgeving. Wij hebben vastgesteld dat binnen de betaalomgeving van de BNG deze functiescheiding is ingeregeld. Echter, overeenkomstig voorgaand jaar, ontbreekt deze systeemtechnische functiescheiding bij de Rabobank. Hierdoor ontstaat het risico dat betalingen ten onrechte of onjuist worden verricht.

Wij adviseren om de controle op de betaaladvieslijst uit te voeren vanuit de bankapplicatie en niet op basis van de betaaladvieslijst uit de financiële administratie. De betaaladvieslijst wordt vanuit de financiële administratie ingelezen in de bankapplicatie. Voordat de betaaladvieslijst wordt ingelezen in bankapplicatie is het mogelijk dat de betaaladvieslijst wordt aangepast. Bij het inlezen van de betaaladvieslijst in de bankapplicatie dient u het totale bedrag en het aantal regels aan te geven ter controle, maar omdat u niet werkt met een hashgetal bestaat de mogelijkheid dat een bankrekeningnummer onjuist is. Wij adviseren u om te werken met een hashgetal om zodoende te waarborgen dat de betaaladvieslijst uit de financiële administratie hetzelfde bestand is als de betaaladvieslijst in de bankapplicatie. Daarmee verkleint u het risico op onrechtmatige betalingen en heeft de functiescheiding op de autorisatie van facturen en de autorisatie van wijzigingen crediteurenstamgegevens in de financiële administratie ook daadwerkelijk toegevoegd waarde.

Uit de controle is gebleken dat u mutaties in crediteurenstamgegevens, waaronder bankrekeningnummers, middels het vier-ogen-principe doorvoert. Regelmatig proberen fraudeurs gelden te onttrekken aan organisaties door facturen op te stellen in huisstijl van bekende leveranciers waarbij er op de factuur een bankrekeningnummerwijziging wordt vermeld. Wij willen benadrukken dat het van belang is om bij wijzigingen in bankrekeningnummers altijd contact op te nemen van de leverancier om te verifiëren of het wijzigingsverzoek inderdaad afkomstig is van de leverancier.

4.4 Inkopen en aanbesteden

Voor aanbesteding van leveringen en diensten is de Europese grens in 2022 € 215.000 en voor werken is de Europese grens € 5.382.000. Boven deze grens is, behoudens uitzonderingen, een Europese aanbesteding verplicht. Enkele jaren geleden hebben de gemeenten en de BEL Combinatie besloten om het eigen inkoopbeleid uit het normenkader voor de accountantscontrole te halen.

Het proces ten aanzien van inkopen en aanbesteden is in 2022 niet veranderd ten opzichte van 2021: het proces rondom inkopen en aanbestedingen dient naast juist, tevens rechtmatig plaats te vinden, conform de regels voor Europees aanbesteden. De BEL is, passend bij de organisatievisie, in de basis een gedecentraliseerde organisatie. De bestelfunctie ligt laag in de organisatie.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een inkoopstartformulier. Wij hebben begrepen dat bij transacties met een contractwaarde groter dan € 25.000 overlegd moet worden met de inkoopadviseur. Dit brengt risico's met zich mee, met name bij het inhuren van personeel en de repeterende levering van goederen ontstaat hierdoor een stapelrisico. Het aanbestedingsrecht gaat immers primair uit van bestedingen aan gelijksoortige opdrachten, naar CPV-code, en niet per leverancier of per individuele opdracht.

In voorgaande jaren hebben we aangegeven dat waakzaamheid bij alle inkooptransacties geboden is. Deze aanbeveling blijft onverminderd van kracht. Uw interne controle op inkooptransactie kan de onzekerheden opsporen, maar vaak is dit te laat en leidt het op dat moment ook gelijk tot onrechtmatigheden. Met andere woorden het slot op de deur aan de voorkant ontbreekt. Naast een aanbestedingskalender wilt u ook een verplichtingenadministratie inrichten. Door een dergelijke administratie in te richten, tezamen met de aanbestedingskalender, draagt u er zorg voor dat inkopen en mogelijke aanbestedingen tijdig in beeld komen en vermindert het risico op onrechtmatigheden in de inkoop. U heeft aangegeven dat u bezig bent met de implementatie van een verplichtingenadministratie en dit punt hierin een plaats krijgt.

De BEL Combinatie is zich bewust van het verhoogde risico bij inhuur van personeel en maakt mede daarom gebruik van een Dynamisch Aankoop Systeem (DAS). Er blijven een paar uitzonderingen die niet via het DAS lopen, maar in deze gevallen is sprake van een bewuste afweging waarbij u van mening bent dat het risico op onrechtmatigheid in beeld is. Wij adviseren u om alle inkopen via het DAS plaats te laten vinden, zodat het risico op onrechtmatigheden verder geminimaliseerd wordt. Daarnaast adviseren wij u een separate analyse te maken buiten de spendanalyse om waaruit blijkt welke crediteuren betrekking hebben op inhuur van derden en deze bestedingen te onderscheiden naar DAS aanbesteding en niet- DAS aanbesteding en hier een kwalitatieve toelichting op te geven waarom de organisatie van mening is dat de bestedingen rechtmatig dan wel onrechtmatig zijn.

In 2020 bent u een overeenkomst aangegaan voor het integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR). Ten aanzien van de IBOR heeft u vorig jaar geconstateerd dat er risico's aanwezig zijn met betrekking tot de rechtmatigheid van de aanbesteding en deze zorg deelden wij met u. Uit uw analyse van vorig jaar bleek dat meer dan incidentele opdrachten, buiten de gesloten overeenkomst om, aan deze contractpartij waren verstrekt. Van belang voor de beoordeling van deze casus is de vraag om welke reden deze opdrachten niet zijn meegenomen in de aanbesteding. Die beoordeling kan zowel juridische, financiële als rechtmatigheidsconsequenties hebben.

Begin dit jaar hebben wij uitgebreid met u hierover gesproken. Het contract is Europees aanbesteed en dat betekent dat afwijkingen in het contract beoordeeld dient te worden. Het aanbestedingsrecht biedt de ruimte om in elk geval tot 10 procent van de waarde van het contract af te wijken voor de drie gemeenten. De analyse dient uitgevoerd te worden voor de drie gemeenten als geheel, aangezien het een gezamenlijk contract is. Bij meerjarige contracten is het niet ongebruikelijk dat actuele ontwikkelingen leiden tot (beperkte) afwijkingen in de gevraagde dienstverlening. Voor boekjaar 2021 is een analyse verricht of de totale afname van deze leverancier meer dan 10 procent afwijkt van het contract voor de drie gemeenten en hierbij is door u beargumenteerd dat er geen sprake is van een onrechtmatigheid. Zoals in het accountantsverslag van vorig jaar is aangegeven betekent het niet dat de risico's weg zijn. Immers is deze situatie in 2021 ontstaan door gebrekkige basisinformatie en lacunes in het toezicht. Daarom vragen wij u om deze analyse ook over het boekjaar 2022 te maken. Op basis van de tussentijdse spendanalyse hebben wij niet kunnen vaststellen dat deze analyse is verricht.

Wij hebben kennisgenomen van de spendanalyse over het eerste half jaar van 2022. Middels de spendanalyse wordt achteraf vastgesteld of inkooptransacties conform de aanbestedingsregels hebben plaatsgevonden. De analyse door de interne controle is per entiteit uitgevoerd over de afgelopen vier jaar op crediteuren met een inkoopvolume van meer dan € 200.000. De bestedingen worden geselecteerd door middel van de opboeking van de kosten grootboekrekeningen in plaats van de opboeking van de crediteuren. Wij adviseren u de bestedingen te selecteren vanuit de opboeking van de crediteuren om zodoende zeker te zijn dat ook directe activeringen op de balans worden betrokken in de spendanalyse.

Uit de spendanalyse over de eerste ruim 7 maanden komen een aantal inkooptransacties die niet volgens de aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen en die optellen tot een bedrag van tenminste € 132.000 voor de BEL Combinatie. Dit betreft inhuur uit 2021 die ook doorloopt in het boekjaar 2022 alsook IT. Voor de gemeente Blaricum komen de intern geconstateerde onrechtmatigheden over het 7 maanden uit op ruim € 217.000. Deze transacties hebben betrekking op doorlopende inhuur uit 2021 en de groenvoorziening. Bij Laren is er bij één leverancier een onrechtmatigheid geconstateerd voor een bedrag van bijna € 50.000. Bij de gemeente Eemnes zijn er voornamelijk geen onrechtmatigheden geconstateerd. We hebben nog geen kennis kunnen nemen van de collegereactie op de door de BEL Combinatie geconstateerde tekortkomingen. Daarbij hebben we elders in deze paragraaf al de situatie rondom IBOR geschetst. Door uitstel op verzoek van de tegenpartij is de afronding uitgesteld naar 1 mei 2023.

4.5 Subsidieverstrekking en prestatielevering

Bij het proces subsidieverstrekingen verwachten we dat er functiescheiding is tussen het behandelen en het verstrekken van de subsidies. Tevens verwachten we dat er bij het behandelen van subsidieaanvragen en vaststellingen zichtbaar wordt getoetst aan de wet- en regelgeving. Ten tijde van de coronapandemie verwachten we dat er extra aandacht is voor het vaststellen van de prestatielevering.

Wij hebben het proces subsidieverstrekingen beoordeeld op basis van interviews met proceseigenaren. Uit deze gesprekken blijkt dat er nog geen formeel kader is voor het vaststellen van de prestatielevering van subsidies. Wij hebben in voorgaande rapportages geadviseerd om met de Raden een kader af te spreken hoe de beoordeling op de 'prestatielevering' door gesubsidieerde partijen kan worden uitgevoerd in het licht van de aanpassingen die organisaties als gevolg van corona hebben moeten doen. U geeft aan dat dit risico inmiddels beperkt is, doordat er nauwelijks beperkingen meer zijn als gevolg van coronamaatregelen. De activiteiten van instellingen hebben plaatsgevonden, daar waar er wel sprake is van annuleringen is besloten om subsidieverstrekingen door te schuiven naar volgende jaren.

Vorig jaar had corona nog impact op de exploitatietekorten van gesubsidieerde partijen. Ook in 2022 heeft dit nog gevolgen, echter daarbij komt nog de impact van stijgende prijzen. Gesubsidieerde partijen krijgen te maken met oplopende energieprijzen en overige inkoopkosten. De exacte hoogte van deze tekorten zijn u nog niet bekend. Wij adviseren u om spoedig de realisatie van de subsidieontvangers inzichtelijk te maken, zodat u tijdig inzicht heeft in de realisatie en eventueel aanvullende subsidies vanwege de tekorten.

Tot slot constateren wij dat u net als vorig jaar werkt met verouderde subsidieverordeningen. Wij hebben begrepen dat u het subsidieproces aan het herijken bent en daarmee samenhangend ook de subsidieverordeningen in 2023 zult actualiseren.

4.6 Volledigheid van de opbrengstverantwoording

Al een aantal jaren rapporteren wij over de belastingopbrengsten van uw gemeenten. Er is sprake van een onzekerheid over de volledigheid van deze opbrengstenstroom, doordat we niet op de interne beheersing in dit proces kunnen steunen. Wij vragen u om in het kader van de jaarrekeningcontrole 2022 per gemeente een analyse op de volledigheid van de belastingopbrengsten uit te voeren. Daarbij dient u rekening te houden met factoren zoals de wijzigingen in het tarief, de waardeontwikkeling van het vastgoed, de samenstelling van huishoudens en het aantal objecten binnen de gemeente. Vorig jaar was er onvoldoende capaciteit beschikbaar om deze analyse uit te voeren, waardoor wij een onzekerheid in ons accountantsverslag hebben gerapporteerd.

4.7 Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn boekingen die buiten het reguliere proces om uitgevoerd worden. Memorialen zijn bij uitstek geschikt, en bedoeld, om bijvoorbeeld kosten juist toe te delen, correctieboekingen te maken of schattingen op de juiste wijze in de periodecijfers of de jaarrekening te verwerken.

Daarmee kunnen memoriaalboekingen invloed hebben op de financiële administratie, de toerekening aan programma's en het resultaat. Om die reden zien wij een hoger risico in dit type boekingen. Om deze risico's te verkleinen verwachten wij dat in het maken en het autoriseren van deze boekingen functiescheiding is aangebracht en dat memoriaalboekingen zijn voorzien van onderbouwende documenten.

Wij hebben vastgesteld dat er geen functiescheiding wordt afgedwongen bij het doorvoeren van memoriaalboekingen. Het verzoek tot een memoriaalboeking wordt aangeleverd door een medewerker vanuit de bedrijfsvoering en vervolgens verwerkt door een financieel medewerker. Hierbij wordt de onderliggende documentatie opgeslagen. U heeft aangegeven dat de functiescheiding tussen het aanleveren en het doorvoeren momenteel op deze wijze te hebben ingeregeld. Echter, het volgen van dit proces voor het maken van memoriaalboekingen wordt niet afgedwongen. Medewerkers zijn zelfstandig bevoegd een boeking door te voeren, hierbij is geen autorisatie van een tweede medewerker verplicht. Wij adviseren in uw financiële applicatie systeemtechnische functiescheiding in te regelen, waarbij een tweede medewerker de boeking dient te autoriseren alvorens deze definitief wordt doorgevoerd. Als u ervoor kiest om deze systeemtechnische functiescheiding niet te implementeren, dan kunt u ervoor kiezen om periodiek een zichtbare controle uit te voeren op de geboekte memorialen en deze zichtbaar af te laten tekenen door iemand anders dan degene die de boeking heeft geïnitieerd en heeft geboekt.

4.8 IT-omgeving & informatiebeveiliging

Het doel van de IT-omgeving binnen de BEL Combinatie is dat deze bijdraagt aan een betrouwbare en adequate informatievoorziening. Binnen de BEL Combinatie is het IT-beheer vrijwel volledig uitbesteed. Dit zorgt ervoor dat de aandacht niet zozeer ligt op de inhoudelijke uitvoering, maar op het toezicht en voeren van regie ten aanzien van contractmanagement.

In algemene zin hebben wij begrepen dat uw organisatie zich heeft doorontwikkeld voor wat betreft het verdelen van taken en bevoegdheden van de Chief Information Officer (CIO), Chief Information Security Officer (CISO) en de Functionaris Gegevensbescherming (FG). Daarnaast is er ingezet op een nieuwe afstemmingsstructuur waarbij periodiek op verschillende niveaus overleg plaatsvindt. De wijze van rapporteren hierover verdient zoals u aangeeft nog de aandacht.

In 2021 heeft u het informatiebeveiligingsbeleid herijkt. Dit beleid is vastgesteld door zowel de BEL Combinatie als de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren. Het beleid is onder andere gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en omvat de strategische beleidsuitgangspunten op het gebied van veiligheid van de informatieprocessen en is de basis voor het tactische beleid binnen uw organisatie. Het vastgestelde beleid wordt verder vormgegeven in het informatiebeveiligingsplan waarin de praktische uitvoering wordt uiteengezet en dit plan wordt waar nodig tussentijds bijgesteld.

Zoals aangegeven is contractmanagement een belangrijk onderdeel van uw bedrijfsvoering. De organisatie werkt met diverse IT-partners maar uiteindelijk blijft u verantwoordelijk voor de continuïteit en de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking. We verwachten dat er heldere afspraken zijn gemaakt met de IT-partners en dat periodiek gemonitord wordt dat afspraken worden nageleefd. Om te kunnen toetsen of uw partners aan de gestelde eisen van uw organisatie voldoen is het belangrijk dat er een duidelijk norm is vastgelegd. Wij hebben begrepen dat er periodiek overleg plaatsvindt met uw partners. Wij raden u aan om het proces rondom vastlegging van deze besprekingen verder te formaliseren zodat helder is welke afspraken zijn gemaakt en wat de actiepunten zijn. Middels het documenteren van de besprekingen laat u zien 'in control' te zijn wat betreft leveranciersmanagement. Wij raden u ook aan om de Raden periodiek te informeren over de risico's, beheersingsmaatregelen en eventuele concrete acties naar aanleiding van de monitoring. Wij hebben begrepen dat u het contact met u leveranciers aan het intensiveren bent en een nieuw afstemmingsstructuur hebt opgezet waardoor op meerdere niveaus afstemming plaatsvindt.

De organisatie heeft richtlijnen voor wachtwoordbeleid opgesteld en ingericht in de systemen. Door middel van identificatie en authenticatie zorgt uw organisatie ervoor dat alleen de juiste functionaris binnen de organisatie toegang verkrijgt tot de betreffende applicatie. Ook is twee-factor authenticatie ingeregeld waardoor het beveiligingsniveau is verhoogd. Om zorg te dragen dat de functionarissen alleen bevoegdheden hebben die passend zijn bij het functieprofiel, steunt u op het proces rondom het aanmaken, muteren en het verwijderen van gebruikers via Topdesk. Wij verwachten dat er periodiek een review wordt uitgevoerd op de rechten en bevoegdheden in de diverse applicaties om het risico op functievermenging te mitigeren. Er is geen procedure bekend waaruit blijkt dat u deze controle periodiek uitvoert. Daarnaast mist er voor de applicaties een vastgesteld autorisatiematrix, waardoor de norm ontbreekt. Wij adviseren u om een procedure hiervoor op te stellen waarbij u onderscheid maakt in het soort applicatie, afhankelijk van het risicoprofiel. Door een procedure hiervoor op te stellen waarborgt de organisatie dat de review op gebruikersrechten op een uniforme wijze in de organisatie wordt uitgevoerd.

In tegenstelling tot het informatiebeveiligingsbeleid is het privacy beleid alleen opgesteld voor de BEL Combinatie. Wij hebben begrepen dat er geen privacy beleid is voor de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren. Het privacy beleid is erop gericht hoe wordt omgegaan met gegevensverwerking en het brengt in kaart hoe de organisatie de privacy waarborgt, beschermt en handhaaft. Wij adviseren de gemeenten om een eigen privacy beleid op te stellen, mede omdat dit vanuit de AVG verplicht is. Ook merken wij op dat er alleen een verwerkingen-register wordt bijgehouden voor de BEL Combinatie. Aangezien niet alle processen van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren zijn uitbesteed aan de BEL Combinatie, maar ook aan andere partijen, adviseren wij u om een verwerkingenregister op te stellen voor de gemeenten. Het verwerkingenregister bevat informatie over de persoonsgegevens die u verwerkt. Gegeven de aard van de verwerking van persoonsgegevens zoals het sociaal domein en de participatiewet raden wij u aan om hier prioriteit aan te geven.

Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd over de informatieveiligheid en privacy. Ook deze verantwoording is gericht op de BEL Combinatie. In dit verslag worden onder andere incidenten en datalekken uiteengezet, maar er worden ook lopende projecten besproken. Wij merken op dat het proces omtrent registratie van incidenten of datalekken van voldoende niveau is en dat mede door bewustwordingsbijeenkomsten de medewerkers beter zijn geïnformeerd over het maken van een melding.

5 Voorbereiding jaarrekeningcontrole

5.1 Verlofsparen

In de nieuwe cao voor gemeenten en die voor de SGO-sector is een nieuwe regeling voor verlofsparen opgenomen. De afspraken over verlofsparen gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022. Een medewerker kan dus met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren opzijzetten voor later. Deze vakantie-uren verjaren niet.

De vormen van bovenwettelijke vakantie-uren die de medewerker opzij kan zetten staan in de cao. Wij hebben begrepen dat de BEL Combinatie nog geen actieve registratie heeft waarin medewerkers kunnen aangeven of en hoe ze verlof wensen te sparen. Wij vragen u hiervoor een proces in te richten en de medewerkers hierover te informeren.

De commissie BBV heeft stelling genomen dat bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw kennen, waardoor hiervoor een voorziening dient te worden gevormd. Wij adviseren de organisatie de gevolgen van bovenstaande in kaart te brengen en de hoogte van de (te verwachten) voorziening tijdig met ons te communiceren.

5.2 Fraude en continuïteit

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie, ondermijning en de naleving van andere wet- en regelgeving.

De aandacht voor het thema fraude en integriteit neemt de laatste jaren steeds verder toe. Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd wordt transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie. Dat gaat dus niet alleen over fraude maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik, het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsomstandigheden en milieu. Dit geldt niet alleen op de werkvloer, maar vraagt ook iets van het gemeentebestuur.

De werkzaamheden die de accountant ten aanzien van het onderwerp fraude verricht en de bevindingen op hoofdlijnen worden steeds vaker opgenomen in een afzonderlijke paragraaf in de controleverklaring. Ook bij uw gemeenten wordt dat vanaf het jaar 2022 verplicht. Dat geldt overigens ook voor het onderwerp continuïteit.

Het doel van deze paragrafen is om beter duidelijk te maken welke werkzaamheden wij verrichten, en wat de verantwoordelijkheid van organisatie, colleges en Raden is om voldoende maatregelen ter voorkoming van fraude te treffen. De Raden en het bestuur van de BEL Combinatie hebben in dezen een toezichthoudende rol en dienen deze zichtbaar in te vullen.

Los van de formele verplichtingen is het belangrijk om het gesprek hierover met elkaar te voeren. We hebben in de uitvoering van onze werkzaamheden gemerkt dat er aandacht is voor fraude en integriteit en dat een analyse is gemaakt. De zichtbaarheid van deze aandacht en de hieruit voortvloeiende maatregelen in de organisatie en op bestuurlijk niveau is echter beperkt.

De nieuwe kadernota rechtmatigheid gaat ervan uit dat decentrale overheden in hun jaarverslag een paragraaf opnemen over integriteit en frauderisico's. Deze wijziging in de kadernota sluit aan bij de algemene verplichting tot het rapporteren over belangrijke risico's in het jaarverslag en de uitbreiding van onze controleverklaring met ingang van het boekjaar 2022.

De accountant maakt zelf ook een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn.

De nieuwe paragraaf in onze controleverklaring zal gaan verwijzen naar de beschrijving die u zelf in de jaarverslagen opneemt over continuïteit en over fraude. Daarmee sluit onze aanpak aan bij de door u en door ons geïdentificeerde frauderisico's en continuïteitsrisico's.

Bij de beoordeling van de continuïteit is sprake van de beoordeling van zowel de formele continuïteit als een materiele beoordeling. De eerste gaat over het voortbestaan van de organisatie als zodanig en op dat vlak heeft het rijk harde waarborgen getroffen. Uw continuïteit staat in dat opzicht dus niet ter discussie. Materieel kan het wel zo zijn dat activiteiten nu of in de toekomst, niet of anders worden vormgegeven als gevolg van externe of interne ontwikkelingen. Dat kan leiden tot aanpassing in taken, activiteiten, beleid, projecten of doelstellingen. Politieke keuzes daarin kunnen leiden tot bijvoorbeeld afwaardering van activa of de noodzaak om voorzieningen te treffen. Indien dat majeure financiële effecten heeft dienen ook deze in de continuïteitsbeoordeling of risicoparagraaf te worden betrokken voor zover deze niet al in de jaarrekening zijn verwerkt.

Op grond van de twee voorgaande bepalingen vragen wij u om in de jaarstukken van uw gemeenten een passage op te nemen met het standpunt ten aanzien van de continuïteit. Het onderwerp fraude behandelt u zoals hiervoor aangegeven in de paragraaf bedrijfsvoering.

Deze tekst in de jaarstukken is het startpunt voor de teksten die wij opnemen in de verklaringen. Wij verzoeken u om de passages inzake integriteit en fraude tijdig met ons te delen zodat wij samen op kunnen trekken in het uitwerken van deze nieuwe ontwikkelingen.

5.3 Schattingen in de jaarrekening tijdig beoordelen

De periode waarin de jaarrekeningcontrole plaatsvindt is voor u en voor ons een drukke tijd. Om die reden proberen wij, in samenwerking met u, de controle waar mogelijk te dynamiseren. Daarmee spreiden we de werkzaamheden iets meer over het jaar. Een belangrijk element in iedere jaarrekening zijn de daarin opgenomen schattingen. Zoals u weet hebben we in onze controle hier specifiek aandacht voor, mede vanwege de mogelijkheid om via het doen van schattingen resultaten en waarderingen te beïnvloeden.

In de accountantsverslagen over 2021 hebben we u geadviseerd om de procesgang rondom het maken van schattingen aan te scherpen en ook meer aandacht te besteden aan de beoordeling van uitkomsten van deze schattingen achteraf. Op die manier kunt u lering trekken uit de wijze waarop schattingen zijn gemaakt en dat gebruiken voor betere methoden nu en in de toekomst.

Voorzieningen zijn belangrijke posten waarin schattingen een grote rol spelen. Niet zelden zijn voorzieningen en de onderbouwing daarvan onderwerp van discussie tijdens de jaarrekeningcontrole. Juist daarom adviseren we u om de onderbouwing van deze balanspost al tijdig met ons te delen, zodat wij dit kunnen beoordelen en u voldoende tijd heeft om eventuele aanvullende vragen van ons te beantwoorden. Het betreft hier met name de onderbouwing van de onderhoudsvoorzieningen en de voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken.

Daarnaast is een belangrijke schattingspost de raming van de nog te maken kosten inzake de grondexploitatie. Mede gezien de inflatiecijfers is dit een schattingspost die een forse impact kan hebben op de resultaten van de grondexploitatie.

5.4 Planning jaarrekeningcontrole

Het afgelopen jaar is het controleproces moeizaam verlopen. Hierover hebben we u en de raden in het accountantsverslag over 2021 al geïnformeerd. Inmiddels zijn er diverse maatregelen in gang gezet om herhaling van dit proces te voorkomen. De eerste positieve signalen hierover zijn in deze managementletter ook terug te vinden.

Wij vinden dat de verbinding en afstemming over het jaarrekeningproces tussen de betrokken gremia, organisatie, colleges en Raden, beter kan. Ook hierin is verbetering te bespeuren.

Op 8 mei zullen wij onze werkzaamheden starten voor de gemeentelijke jaarrekeningen en verwachten dan een soepeler traject zodat een tijdige aanlevering aan en behandeling van de jaarstukken door de Raden mogelijk is.

6 Afsluiting

Wij vertrouwen erop u met deze managementletter adequaat te hebben geïnformeerd en altijd bereid tot nadere toelichting. Uw medewerkers hebben zich ingespannen ons tijdens de controle optimaal te ondersteunen en daar bedanken wij hen van harte voor.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.

drs. E. Vriesen RA
06 - 52 34 12 25
e.vriesen@eshuis.com